

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mgr. D. Z.**, bývajúceho v B., proti odporkyni **S. a.s.**, IČO: X., so sídlom v B., zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária M., s.r.o. so sídlom v B., IČO: X., o **zaplatenie 3 947 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 334/2013, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2015 sp. zn. 2 Co 735/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 24. júna 2014 č.k. 17 C 334/2013-66 uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do troch dní 3 947 € s 5,75 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 1. apríla 2013 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania vo výške 236,50 €. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými bolo preukázané, že navrhovateľ ako objednávateľ uzatvoril 19. februára 2013 so spoločnosťou M. s.r.o., so sídlom v G. (ďalej len „provízny predajca“) zmluvu o obstaraní zájazdu, ktorý bol organizovaný odporkyňou (ďalej len „zmluva o obstaraní zájazdu“). Išlo o obstaranie zájazdu na Kubu v termíne od 1. marca 2013 do 15. marca 2013 pre 4 osoby za 3 947 €. Cenu zájazdu zaplatil navrhovateľ 19. februára 2013 províznemu predajcovi, zájazd bol ale zrušený. Pri právnom posudzovaní veci aplikoval súd prvého stupňa ustanovenia § 3 ods. 1 a 2 písm. d/ ako aj § 4 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 281/2001 Z.z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka (ďalej len „zákon č. 281/2001 Z.z.“). Poukázal na to, že odporkyňa a provízny predajca

uzatvorili 16. marca 2006 zmluvu o províznom predaji (ďalej len „zmluva o províznom predaji“), článok III. ktorej je ale neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka, lebo je v rozpore s § 3 ods. 2 písm. d/ zákona č. 281/2001 Z.z. Oprávnenie cestovnej kancelárie sprostredkujúcej predaj zájazdov pre inú cestovnú kanceláriu totiž nevyplýva z osobitného splnomocnenia, ale priamo zo zákona. V danom prípade zodpovednostný vzťah nevznikol medzi navrhovateľom a províznym predajcom, ale medzi navrhovateľom a odporkyňou, pričom právny dôvod, ktorý pôvodne existoval (zmluva o obstaraní zájazdu), dodatočne odpadol. Povinnosť odporkyne bolo preto vydat' bezdôvodné obohatenie (zaplatenú cenu zájazdu) navrhovateľovi. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie odporkyne Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. marca 2015 sp. zn. 2 Co 735/2014 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.). Osobitne uviedol, že zmluva o províznom predaji bola uzatvorená podľa zákona č. 281/2001 Z.z., ktorý upravoval niektoré podmienky podnikania v cestovnom ruchu a služby poskytované prevádzkovateľmi cestovných kancelárií a cestovných agentúr. Podľa tohto zákona cestovná kancelária organizuje, ponúka a predáva zájazdy a uzatvára zmluvu o obstaraní zájazdu. Okrem iného sprostredkúva predaj jednotlivých služieb pre inú cestovnú kanceláriu; zmluva o zájazde sa v týchto prípadoch musí uzatvoriť v mene cestovnej kancelárie, pre ktorú sa zájazd sprostredkúva, a táto zodpovedá za plnenie zmluvy o zájazde (§ 1, § 3 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ a d/ zákona č. 281/2001 Z.z.). Cestovná kancelária môže pred začatím zájazdu od zmluvy odstúpiť len z dôvodu zrušenia zájazdu alebo porušenia povinností objednávateľom, ktoré boli zmluvne dohodnuté. Ak cestovná kancelária zruší zájazd v lehote kratšej ako 20 dní pred termínom jeho začatia, objednávateľ má právo na primeranú náhradu škody. Cestovná kancelária zodpovedá objednávateľovi za porušenie záväzkov vyplývajúcich z uzatvorenej zmluvy bez ohľadu na to, či tieto záväzky má splniť cestovná kancelária, alebo iní dodávatelia služieb, ktoré sa poskytujú v rámci zájazdu (§ 741g ods. 1 a ods. 4, § 741i ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). I keď zmluvu o obstaraní zájazdu uzavrel v danom prípade provízny predajca, za následky vyvolané zrušením zájazdu zodpovedá odporkyňa. Odvolací súd k tomu dodal, že odporkyňa v priebehu celého konania neuviedla, kedy presne daný zájazd zrušila a kedy to oznámila províznemu predajcovi. Táto skutočnosť bola pritom významná – iná situácia by totiž nastala, ak by od navrhovateľa prijal cenu zájazdu provízny predajca, ktorý už v tom čase vedel, že zájazd je zrušený (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde). Vzhľadom na to, že odvolanie je neopodstatnené,

smeruje proti vecne správne a náležite odôvodnenému rozhodnutiu (§ 157 ods. 2 O.s.p.), odvolací súd tomuto opravnému prostriedku odporkyne nevyhovel. Poznamenal, že odporkyňa nedoručoval vyjadrenie navrhovateľa k jeho odvolaniu, lebo bolo len veľmi všeobecné a na skutočnostiach v odvolaní uvedených odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie; predmetné vyjadrenie navrhovateľa teda nemalo žiadny vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 a ods. 5 veta druhá O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala odporkyňa dovolanie. Podľa jej názoru došlo v konaní k viacerým procesným nesprávnostiam, dôsledkom ktorých bolo odňatie jej možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Odvolací súd jej nedoručil vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu, preto nemala možnosť zaujať stanovisko k tomuto procesnému úkonu navrhovateľa. Rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch, je prekvapivé, arbitrárne a nedostatočne odôvodnené. Odporkyňa bola zaskočená „novou“ argumentáciou odvolacieho súdu a jeho záver o zrušení celého zájazdu odporkyňou je pre ňu prekvapivý. Odvolací súd považoval za fakt, že zájazd bol zrušený, i keď ho zrušiť nemohla ani odporkyňa, ani provízny predajca. O tom sa však odporkyňa dozvedela až z napadnutého rozsudku. Podľa jej názoru jej aj tým bola odňatá možnosť pred súdom konať. Predmetom konania boli v danej veci otázky, ktoré majú široký spoločenský dopad, preto odvolací súd mal na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie; pokiaľ rozhodol bez pojednávania, odňal odporkyni možnosť pred súdom konať. Rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené najmä v otázkach dodatočného odpadnutia pôvodne existujúceho dôvodu pre poskytnutie finančného plnenia, zániku zmluvy o obstaraní zájazdu, rozsahu a podkladu oprávnenia provízneho predajcu konať za cestovnú kanceláriu, možnosti domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia od toho, kto sa bezdôvodne neobohatil (neprijal sumu, ktorá je od neho požadovaná). Svoj názor, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, vyvodzovala odporkyňa z presvedčenia, že odvolací súd rozhodol bez úplného zistenia všetkých relevantných skutkových okolností (najmä pokiaľ ide o oprávnenie provízneho predajcu konať s účinkami pre odporkyňu, „postavenie“ odporkyne v právnom vzťahu založenom úkonmi navrhovateľa a provízneho predajcu, zrušenie zájazdu). Napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnej interpretácii ustanovenia § 3 ods. 2 písm. d/ zákona č. 281/2001 Z.z., aj v dôsledku ktorej potom došlo k nesprávne záveru o neplatnosti článku III. zmluvy o províznom predaji z dôvodu jeho údajného rozporu s ustanovením § 39 Občianskeho

zákonníka. Z týchto dôvodov odporkyňa žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade so zákonom § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. EŠLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo (len) z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Vo veci *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010) EŠLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru EŠLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [viď napríklad *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009) alebo *Bulgakova proti Rusku* (rozsudok z roku 2007)]. Princíp právnej istoty tu môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

2. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Odporkyňou nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je.

3. Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolaiteľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

4. Odporkyňa namieta, že v dovolacom konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

5. K dovolateľkou tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že – ako uvádza – napadnuté rozhodnutie nemá náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., je nedostatočne odôvodnené, arbitrárne a nepreskúmateľné.

Judikatúra najvyššieho súdu (vid' R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ale (len) inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Na obdobnom závere spočívajú aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 276/2013, 3 Cdo 10/2014, 3 Cdo 55/2014 a 3 ECdo 28/2014). Senát dovolacieho súdu, ktorý koná v preskúmanom prípade, zastáva tento názor nemenne vo všetkých ním prejednávaných veciach bez ohľadu na to, čo bolo predmetom konania (vid' napríklad rozhodnutie v pracovnoprávnej veci sp. zn. 3 Cdo 158/2012, v exekučnej veci sp. zn. 3 ECdo 117/2013, vo veci sp. zn. 3 Cdo 244/2011 týkajúcej sa uloženia povinnosti poskytnúť zmluvné plnenie, rovnako vo veciach sp. zn. 3 Cdo 69/2010 a 3 Cdo 165/2011, v ktorých účastník tvrdil zásah do jeho osobnostných práv). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009,

1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013, I. ÚS 287/2014). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“. Obdobnú argumentáciu zvolil ústavný súd aj v uznesení zo 4. júna 2014 sp. zn. I. ÚS 287/2014, ktorým ako zjavne neopodstatnenú odmietol sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. januára 2014 sp. zn. 3 Cdo 139/2012.

Ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 konštatoval, že najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Postoj najvyššieho súdu v tejto otázke nesignalizuje arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

5.1. Ako už bolo uvedené, k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95 a IV. ÚS 75/09). V právnom štáte musí panovať

istota, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06).

Rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997 bolo subjektom na to oprávneným zaradené na rokovanie osobitného orgánu najvyššieho súdu s rozhodovacou právomocou (občianskoprávneho kolégia), osobitnou procedúrou upravenou všeobecne záväzným právnym predpisom bolo týmto orgánom prerokované a uznesením, ktoré prijala nadpolovičná väčšina členov občianskoprávneho kolégia, bol schválený návrh na jeho uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky – v zákonom stanovenom osobitnom médiu so špeciálnym zameraním a účelom; publikované bolo pod R 111/1998. Uvedeným postupom plnil najvyšší súd zákonom stanovenú povinnosť dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (§ 16 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch). Táto povinnosť mu v súčasnosti vyplýva z ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. O publikovaní predmetného rozhodnutia bolo rozhodnuté v rámci zákonom upraveného mechanizmu zabezpečujúceho koherentnosť judikatúry (IV. ÚS 60/2010).

Osobitný proces, výsledkom ktorého bolo publikovanie rozhodnutia najvyššieho súdu v zbierke ako R 111/1998, priznáva tomuto rozhodnutiu osobitný význam. Výklad najvyššieho súdu, ktorý v ňom podal, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom). Nemožno prehliadať podstatný rozdiel medzi rozhodnutím nepublikovaným v zbierke (ďalej len „nepublikované rozhodnutie“) a rozhodnutím, ktoré bolo na podklade zákonom určenej procedúry navrhovania a schvaľovania osobitným orgánom najvyššieho súdu uverejnené v zbierke (ďalej len „publikované rozhodnutie“). Pokiaľ nepublikované rozhodnutie najvyššieho súdu vyjadruje názor členov senátu (resp. väčšiny členov senátu) najvyššieho súdu v individuálne ním prejednávanej veci, názor vyjadrený v publikovanom rozhodnutí je zároveň zovšeobecňujúcim názorom (relevantnej väčšiny) členov kolégia najvyššieho súdu, ktoré vždy tvorí viacero senátov. Názor vyjadrený v nepublikovanom rozhodnutí sa v tomto zmysle prípadne (ak vec prejednávajúci senát dospeje k záveru, že sú pre to splnené podmienky) môže odkloniť či odchýliť od názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí,

tým ale ešte bez ďalšieho nedochádza k „prekonaniu“ názoru, na ktorom spočíva publikované rozhodnutie.

O „prekonaní“ (relevantnom zavŕšení procesu odklonenia sa od) názoru vyjadreného v publikovanom rozhodnutí možno hovoriť iba vtedy, ak je toto „prekonanie“ výsledkom v zákone predpísaného postupu najvyššieho súdu (§ 21 ods. 3 písm. a/ a b/ a § 22 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Keďže právny názor najvyššieho súdu publikovaný pod R 111/1998 nebol dosiaľ vo vyššie uvedenom zmysle „prekonaný“, nebol ani v preskúmvanej veci daný dôvod pre jeho nezohľadnenie.

5.2. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v preskúmvanej veci, sa riadi judikátom R 111/1998, preto by v zásade nemusel vysvetľovať, prečo tento judikát považuje za opodstatnený (platí totiž zásada, že len ten, kto volí odklon od judikatúry, musí náležite vysvetliť, prečo sa neriadi judikátom). Napriek tomu však – vzhľadom na argumentáciu dovolateľky – považuje za potrebné uviesť nasledovné:

5.3. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predsa len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie).

Niet pochýb, že nesprávnosťou meritórneho rozhodnutia súdu – finálneho produktu občianskeho súdneho konania je aj jeho nepreskúmatelnosť. Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné oprávnenia v zmysle „náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov“. Účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne

odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; účastník konania môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok nebráni účastníkovi konania v dovolaní namietat' všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležite odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé, arbitrárne alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania – účastník konania môže teda v dovolaní namietat', že ním napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné. Na druhej strane ale Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné, že dovolací súd sa bude vždy zaoberat' aj vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž takáto argumentácia dovolateľa (že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné) naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania.

5.4. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 vymenúva znaky tých rozsudkov odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z právnej úpravy obsiahnutej v danom ustanovení je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej strane vôľu, aby určité rozsudky (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (vid' napríklad § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.). Na druhej strane tým ale bez akýchkoľvek pochybností zároveň vyjadril tiež vôľu, aby iné rozsudky (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť v zmysle § 238 O.s.p. predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

Vzhľadom na to, že dovolanie odporkyne smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, treba osobitne poukázať na to, že z možnosti dovolacieho prieskumu vylučuje § 238 ods. 3 O.s.p. bezvýnimočne každý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v tomto ustanovení. Keďže zákonodarca vyjadril dostatočne zreteľne vôľu, aby ani riadne odôvodnený a dostatočne preskúmateľný potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu neuvedený v § 238 ods. 3 O.s. nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby spočíval na úplne nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo

by nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania, pokiaľ by právnou úpravou obsiahnutou v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. vyjadril zároveň vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade takého potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu neuvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p., ktorý možno (azda aj) spočíva na správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno úplne preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku nevyjadril spôsobom dostatočne jasným, určitým alebo relevantnú problematiku v celom rozsahu vyčerpávajúcim.

5.5. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

Ako už bolo uvedené (viď vyššie I.), ESLP pripúšťa prelomenie právoplatnosti rozhodnutia len v prípadoch najzásadnejších procesných nesprávností, nie za účelom zabezpečenia právnej čistoty. Úspešné uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľom je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a prísť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval vecnú správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou alebo preskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania nedáva Občiansky súdny poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

5.6. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.)

odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadefinovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 ods. 1 O.s.p.). Účelom takéhoto objektívneho vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver dovolacieho súdu, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal, ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má dovolací súd a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany dovolacieho súdu vyskytnúť rozpätie od prehnanej prísnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

Podľa právneho názoru senátu dovolacieho súdu, ktorý posudzuje prípustnosť odporkyňou podaného dovolania, nemohlo byť zámerom zákonodarcu, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty osobitne významná (otázky, či dovolanie podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. prípustné je alebo nie je), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne, vyčerpávajúco a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

5.7. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že ak aj prípadne napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený (poznámka dovolacieho súdu: najvyšší súd neskúmal, či napadnutý rozsudok je alebo nie je preskúmateľný), nezakladá to procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

6. Odporkyňa v dovolaní namieta, že k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. došlo aj v dôsledku toho, že – ako uvádza – napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je prekvapujúci. Tvrdí, že až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa dozvedela, že odvolací súd vychádzal zo zrušenia zájazdu ako z preukázaného a nespochybniteľného faktu. V skutočnosti ale – podľa jej názoru – obsah spisu nedával pre tento záver dostatok skutkových podkladov. Odporkyňa tak mala byť odňatá možnosť vyjadriť sa k novým právnym záverom odvolacieho súdu a prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré sa dovtedy nejavili ako významné.

Dovolací súd uvedenú námietku nepovažuje za dôvodnú. Súd prvého stupňa vyhovel návrhu s odôvodnením, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané bezdôvodné obohatenie sa, za ktoré nesie zodpovednosť odporkyňa (pasívne vecne legitimovaný subjekt). Z dovolaním napadnutého rozsudku vyplýva, že k tomu istému záveru dospel aj odvolací súd. Zo skutočnosti, že zájazd bol zrušený, vychádzali súdy oboch stupňov. Rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo preto z pohľadu výsledkov prvostupňového konania ani nečakané, ani nepredvídateľné. Pokiaľ odvolací súd nad rámec prvostupňového rozhodnutia doplnil dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru o opodstatnenosti návrhu na začatie konania, nemožno to považovať za odňatie možnosť dovolateľky konať pred súdom. K rovnakému záveru už dospela aj judikatúra (viď R 56/2012), v zmysle ktorej ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Len ako poznámku k vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že ak k zrušeniu zájazdu v skutočnosti – ako tvrdí odporkyňa – nedošlo, išlo by o prípad založenia rozhodnutia na nesprávnych skutkových zisteniach a z toho vychádzajúcich právnych záveroch. Nesprávnosť skutkových a právnych záverov ale nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a prípustnosť dovolania nezakladá (k tomu viď bližšie 7. a 10.)

7. Pokiaľ odporkyňa namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000; viď tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vada takej povahy ale prípustnosť dovolania nezakladá.

Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

8. Dovolateľka zastáva názor, že vzhľadom na predmet konania malo byť o odvolaní rozhodnuté na odvolacom pojednávaní. Najvyšší súd k tomu uvádza nasledovné:

Na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 214 ods. 1 O.s.p.). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.).

Z ustanovení § 214 ods.1 a 2 O.s.p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods.1 O.s.p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O.s.p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd sám.

V danom prípade: a/ odvolací súd dospel k záveru, že netreba zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a c/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem.

Odporkyňa v dovolaní argumentuje tým, že v preskúmvanej veci povinnosť nariadiť pojednávanie vyplývala z § 214 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (t.j. z existencie dôležitého verejného záujmu), lebo predmetom konania „sú otázky, ktorých posúdenie má jednoznačne široký spoločenský dopad“.

Občiansky súdny poriadok nedefinuje, čo treba považovať za dôležitý verejný záujem. Posúdenie tejto otázky závisí vždy od individuálnych okolností prejednávanej veci a z nich vychádzajúcej úvahy súdu. Pod dôležitým verejným záujmom treba podľa dôvodovej správy k ustanoveniu § 214 O.s.p. rozumieť medziiným záujem, ktorý sa týka väčšieho okruhu osôb (napríklad územného celku alebo obce).

Námietka odporkyne (zjavne reflektujúca rozšírené cestovateľské aktivity) nemení nič na samej podstate preskúmvanej veci, teda na tom, že tu ide o typický spor dvoch účastníkov súkromnoprávneho vzťahu, v ktorom jedna procesná strana (navrhovateľ) sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia od odporkyne ako od toho, o kom sa domnieva, že sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Samo posúdenie, či odporkyňa má alebo nemá zaplatiť navrhovateľovi ním požadovanú sumu, sa netýka väčšieho okruhu osôb.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu v danom prípade zodpovedal § 214 O.s.p. a nemal za následok procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

9. Odporkyňa odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzuje tiež z toho, že odvolací súd rozhodol bez toho, aby jej predtým bolo doručené vyjadrenie navrhovateľa k jej odvolaniu.

Zo spisu vyplýva, že k odvolaniu odporkyne (č.l. 68 spisu) sa vyjadril navrhovateľ (č.l. 80 spisu). Jeho vyjadrenie bolo zaslané odvolaciemu súdu, nie však odporkyňi. Je pravdou, že odvolací súd vo veci samej rozhodol bez toho, aby odporkyňi bolo toto vyjadrenie doručené.

9.1. K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania – je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

9.2. EŠLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti zaujať stanovisko k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel EŠLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, *ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia*. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

9.3. Z uvedeného rozsudku EŠLP vyplýva, že pri úvahe, či nedoručením vyjadrenia protistrany k odvolaniu bola alebo nebola odvolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať, treba mať na zreteli podstatu a obsah vyjadrenia k odvolaniu. Predmetné rozhodnutie EŠLP totiž za zásah do práva na spravodlivé konanie (č.l. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) považuje iba nedoručenie takého vyjadrenia protistrany, ktoré bolo formulované ako skutková a právna argumentácia.

Pre posúdenie komplexu otázok týkajúcich sa prípustnosti dovolania odporkyne má preto bezpochyby kľúčový význam otázka, či vyjadrenie navrhovateľa k jej odvolaniu (č.l. 80 spisu), *bolo formulované ako právna a skutková argumentácia*.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedol, že: a/ odvolaním napadnutý rozsudok je zákonný, správny a spravodlivý, b/ odvolacie tvrdenia odporkyne majú len predĺžiť spor, c/ trvá na podanom návrhu a pridržia sa svojich skorších podaní a prednesov, d/ navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemožno takéto vyjadrenie k odvolaniu považovať za skutkovú a právnu argumentáciu. Navrhovateľ tu nepodáva svoj obraz o relevantnom skutkovom deji, nespomína žiadne konkrétne skutkové okolnosti a z hľadiska obsahového sa vôbec nezaoberá jednotlivými skutkovými zisteniami súdov. Podobne ani ničím právne neargumentuje, nepodáva výklad právnej úpravy, nedotýka sa konkrétnych právnych úvah alebo záverov súdov. Jeho vyjadrenie vyznieva iba ako všeobecná charakteristika priebehu a výsledku konania na prvom stupni, ktorú bez akejkoľvek skutkovej a právnej konkretizácie podáva účastník konania spokojný s rozhodnutím prvostupňového súdu.

9.4. Vzhľadom na to, že vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu odporkyne nebolo v danom prípade formulované ako skutková a právna argumentácia, nemal za následok procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. procesný postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol bez toho, aby toto vyjadrenie bolo doručené odporkyňi.

10. Naostatok odporkyňa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že odňatie možnosti konať pred súdom nemožno spájať s faktickou meritórnou rozhodovacou činnosťou súdu. Postupom súdu je len jeho faktická (ne)činnosť, teda procedúra prejednávania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia. Postupom súdu (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa teda môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však rozhodovací akt súdu.

Predmetná dovolacia námietka sa netýka postupu súdu v konaní, ale riešenia právnych otázok významných pre právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci, v rámci ktorého súd na zistený skutkový stav aplikuje hmotnoprávny alebo procesný predpis, sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Nesprávne právne posúdenie veci je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ktorým možno úspešne odôvodniť (len) procesne prípustné dovolanie; zároveň je zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (porovnaj tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Dovolací súd (bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu) preto uzatvára, že ak by aj bola prípadne opodstatnená predmetná námietka odporkyne o tom, že dovolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnej interpretácii § 3 ods. 2 písm. d/ zákona č. 201/2001 Z.z., prípadne na nesprávnom právnom závere o neplatnosti článku III. zmluvy o províznom predaji a nesprávnom vyriešení (hmotnoprávnej) otázky pasívnej vecnej legitímácie, nezakladalo by to prípustnosť jej dovolania.

11. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania odporkyne nevyplýva z § 238 O.s.p., nepotvrdila sa existencia vady dovolateľkou tvrdenej (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a v dovolacom konaní nevyšli najavo ďalšie vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol dovolanie odporkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

12. V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. augusta 2015

JUDr. Emil Franciscy, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková